

OMS definește siguranța pacientului ca fiind absența oricărui prejudiciu prevenibil la un pacient și reducerea riscului efectelor nocive asociate asistenței medicale la un nivel minimal.

Practicile de medicație nesigure și erorile de medicație sunt o cauză principală a prejudiciilor și daunelor evitabile în sistemele de îngrijire a sănătății din întreaga lume.

Erorile pot apărea în diferite etape ale procesului de utilizare a medicamentelor. Erorile de medicamente apar atunci când sistemele de medicamente ineficiente și / sau factori umani, cum ar fi oboseala, condițiile de mediu precare sau deficitul de personal afectează practicile de prescriere, transcriere, distribuire, administrare și monitorizare, care pot duce apoi la prejudicii grave, invaliditate și chiar deces.

Conform OMS, la nivel global, costul asociat cu erorile medicamentoase a fost estimat la 42 miliarde USD anual.^[1]

- 1 din 4 pacienți au avut de suferit în timpul asistenței primare și ambulatorii
- 134 milioane efecte adverse au loc în spital în fiecare an determinând 2,6 milioane decese pe an datorate unei îngrijiri necorespunzătoare
- costul asociat cu erorile medicamentoase a fost estimat la 42 miliarde USD anual^[2]

FACTORI DE RISC CARE POT INFLUENȚA ERORILE DE MEDICAȚIE

Factorii asociați cu personalul medical

- Lipsa pregătirii în privința aplicării terapiilor
- Insuficiența cunoștințelor și experienței în materie de medicamente
- Cunoașterea insuficientă a pacientului
- Percepția necorespunzătoare a riscului
- Personal medical suprasolicitat sau obosit
- Probleme legate de sănătatea fizică și emoțională a personalului medical
- Slabă comunicare între personalul medical și pacienți

Factorii asociați cu mediul de lucru

- Volumul de muncă și presiunea timpului
- Distragerile și întreruperile în timpul actului medical
- Lipsa protocoalelor și procedurilor standardizate
- Resurse insuficiente
- Probleme cu mediul de lucru fizic (de exemplu iluminat, temperatură și ventilație)

Factorii asociați cu medicamentele

- Denumirea medicamentelor
- Etichetare și ambalare
- Rutina sistemului de prescriere, prelucrarea rețetelor și autorizare
- Monitorizarea pacienților

Factorii asociați cu sistemele informatice computerizate

- Dificultăți în generarea primelor rețete (de exemplu listele de alegere a medicamentelor, regimuri implicite de dozare și avertismente absente)
- Dificultăți în regăsirea rețetelor corecte în bazele de date
- Lipsa de precizie a înregistrărilor pacientului
- Protocoale inadecvate care permit erori umane
- Interfața între asistenta primară și cea secundară
- Monitorizarea insuficientă la nivelul asistenței secundare
- Justificarea incompletă a recomandărilor privind îngrijirile secundare^[3]

10 REALITĂȚI DESPRE SIGURANȚA PACIENTULUI

- Vătămarea pacienților reprezintă cea de-a 14-a cauză principală a poverii globale a bolilor, comparabilă cu tuberculoza și malaria;
- 1 din 10 pacienți este vătămat în timpul spitalizării;
- Utilizarea nesigură a medicamentelor afectează milioane de pacienți și costă miliarde de dolari anual;
- 15% din cheltuielile pentru sănătate sunt irosite pentru rezolvarea cazurilor adverse;
- Investițiile în reducerea incidentelor legate de siguranța pacienților pot conduce la economii financiare semnificative;
- Infecțiile din spital afectează 14 din 100 de pacienți;
- Mai mult de 1 milion de pacienți mor anual din cauza complicațiilor chirurgicale;
- Diagnosticul inexact sau tardiv afectează toate etapele de îngrijire și dăunează unui număr inacceptabil de pacienți;
- În timp ce utilizarea radiațiilor a îmbunătățit asistența medicală, expunerea medicală totală la radiații reprezintă o preocupare pentru sănătatea și siguranța publică
- Erorile administrative reprezintă circa jumătate din toate erorile medicale din îngrijirea primară.^[4]

PRACTICI PENTRU SIGURANȚA PACIENTULUI

Comunicare eficientă

- Implicarea pacienților și îngrijitorilor ca parteneri în actul terapeutic
- Comunicarea riscului;
- Comunicarea onestă cu pacienții după un eveniment advers (dezvăluire deschisă)
- Obținerea consimțământului
- Fiind respectuos și înțelegător din punct de vedere cultural

Identificarea, prevenirea și gestionarea evenimentelor adverse și riscului apariției acestora

- Recunoașterea, raportarea și gestionarea evenimentelor adverse și a riscului apariției acestora;
- Înțelegerea erorilor din asistența medicală
- Gestionarea reclamațiilor

Utilizarea celor mai bune practici disponibile

- Utilizarea celor mai bune practici disponibile bazate pe dovezi
- Utilizarea tehnologiei informației pentru a îmbunătăți siguranța

Lucrând în echipă

- A te integra în echipă și a prezenta inițiativă
- Înțelegerea factorilor umani
- Înțelegerea organizațiilor complexe
- Asigurarea continuității îngrijirii
- Gestionarea oboselii și a stresului

Dimensiunea etică

- Menținerea antrenamentului pentru a lucra sau a practica
- Comportament etic în practica medicală

Învățarea continuă

- Să fii un învățător la locul de muncă
- Fiind profesor la locul de muncă

Probleme specifice

- Prevenirea diagnosticului eronat a procedurii terapeutice greșite și a tratamentului greșit al pacientului
- Siguranța medicamentelor
- Controlul infecției [5]

POLITICI LA NIVEL NAȚIONAL

Strategia națională de sănătate 2014 – 2020 și Planul de acțiuni pe perioada 2014 – 2020 prevede o serie de direcții strategice de acțiune și măsuri printre care și *Creșterea gradului de siguranță a pacientului și a calității serviciilor medicale în unitățile sanitare* prin:

- introducerea evaluărilor de rutină ale performanței la toate nivelurile de îngrijire folosind protocoale de estimare a performanței pe diferite niveluri de îngrijire (AMP, centre de tratament ambulatoriu și spitale); definirea și implementarea unei scheme de audit tehnic care să includă stimulente și penalități;
- implementarea la nivel național a conceptului de siguranță a pacientului precum și a instrumentelor/procedurilor aferente, bazate pe evidențele/bunele practici internaționale (OMS, UE) ;
- elaborarea și implementarea unui plan strategic național cuprinzând măsuri generale pentru îmbunătățirea siguranței pacientului; identificarea priorităților clinice și de management organizațional privind siguranța acestuia; dezvoltarea unei culturi organizaționale prin implicarea structurilor de calitate de la nivelul unităților sanitare; dezvoltarea și implementarea programelor de raportare, investigare și concluzionare privind evenimentele adverse; dezvoltarea unor programe de educație și formare pentru personalul medical; dezvoltarea unor campanii de informare și implicare a pacienților în îmbunătățirea siguranței serviciilor medicale; dezvoltarea unor programe de cercetare privind siguranța pacientului;
- revizuirea și îmbunătățirea cadrului de reglementare privind implementarea studiilor clinice în sectorul de sănătate din România, în linie cu politica comunitară și standardele de bune practici în domeniu;
- îmbunătățirea cadrului de reglementare privind controlul infecțiilor intraspitalicești și a modalitățile de aplicare a unor precauții general valabile (de exemplu, printr-o linie bugetară specială în cadrul unității sanitare);
- întărirea capacității de monitorizare și evaluare la nivel central și/sau local pe domeniile infecțiilor nosocomiale și al antibiotic-resistenței, inclusiv formarea și evaluarea personalului medico-sanitar, schimbul de informații și colaborarea metodologică în cadrul rețelei EARS-Net, studii precum cele de tip santinelă, etc.
- modernizarea infrastructurii și a circuitelor din spitalele, mai ales la nivelul blocurilor operatorii și a secțiilor de terapie intensivă și postoperator.
- informarea-educarea populației împotriva abuzului de antibiotice. [6]

Bibliografie

[1] <https://www.who.int/patientsafety/medication-safety/en/>

[2] <https://www.who.int/patientsafety/en/>

[3] ***Medication Errors Report. Technical Series on Safer Primary Care. World Health Organization: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/252274/9789241511643-eng.pdf;jsessionid=029770965ADB17386ED93A58F53B82C7?sequence=1>

[4] https://www.who.int/features/factfiles/patient_safety/en/

[5]*** Patient Safety Curriculum Guide Multi-professional Edition. World Health Organization, 2011

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44641/9789241501958_eng.pdf?sequence=1

[6] <https://anmcs.gov.ro/web/wp-content/uploads/2016/05/extras-strategie-sanatate.pdf>

Material realizat în cadrul subprogramului de evaluare și promovare a sănătății și educație pentru sănătate al Ministerului Sănătății - pentru distribuție gratuită

ZIUA MONDIALĂ PENTRU SIGURANȚA PACIENTULUI

Intervenții eficiente pentru siguranța pacientului!

17 septembrie 2019

Acest pliant se adresează profesioniștilor din sănătate

DIRECȚIA DE SĂNĂȚATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BUCUREȘTI